

Budapest

Elutazott a francia szenátusi küldöttség

A francia szenátus kulturális bizottságának küldöttsége, amely augusztus 5-11. között tartózkodott Magyarországon, szerdán, tegnap hazautazott. Megbeszélést folytatott Péter Jánossal, az országgyűlés alelnökével és az országgyűlés kulturális bizottságával. Megvitatták a két ország közötti parlamenti és kulturális kapcsolatok aktuális kérdéseit és további fejlesztésének lehetőségeit.

A delegáció találkozott dr. Köpeczi Béla művelődési miniszterrel és Szarka Károly külügyminiszter-helyettesével. Eszmecsere folytatólag az Írószövetség vezetőivel. Látogatást tett a Művelődési Minisztériumban, ahol a francia nyelvtanítás, irodalom és filmforgalmazás kérdéseiről tárgyalt.

A küldöttséget fogadta Óvári Miklós, az országgyű-

lés kulturális bizottságának elnöke, Jacques Lecompt, a Francia Köztársaság budapesti nagykövete fogadást adott a delegáció tiszteletére.

Megújuló városmag

Mindinkább formálódik a barokk Óbuda városmagja: a Fő térre és környékére álmódott műemléki „rezervátum”. Az öreg, megújuló 150-200 éves épületek körül házgyári óriások, nemcsak a kontraszt érdekes, hanem a csöppnyi városmaggal emberibbé is formálódott Óbuda.

Szövetkezeti szakemberek országos találkozója

Pannónia '82 elnevezéssel az idén is megrendezik a szövetkezeti szakemberek országos találkozóját Harkányban. Augusztus 21. és szeptember 4. között immár a tizenharmadik alkalommal tanácskoznak a három nagy szövetkezeti ágazat — a mezőgazdasági, az ipari és a fogyasztási szövetkezetek — képviselői mozgalmuk időszaki kérdéseiről.

Az idei találkozó programjában szó lesz — többek kö-

zött — a szövetkezeti jogról, az érdekképviseleti és az érdekeltségi rendszerről, továbbá olyan fontos gazdasági kérdésekről, mint az exporttermelés fejlesztése, a háztáji gazdálkodás bővítése a zöldség- és gyümölcsforgalmazás korszerűsítése. Kezdeményezik a rekaszal-beszélgéseken foglalkozó kis szövetkezetekkel és az új vállalkozási formákkal, valamint a falvak népességmegtartó képességével.

Kallódó szakemberek

Közhelyszerű megállapításaink egyike, hogy „szellemiekben gazdag ország vagyunk”, s ehhez legfeljebb annyit teszünk hozzá, hogy a jól képzett szakemberek sokaságából csak kevesen dolgoznak képzettségüknek megfelelő munkahelyeken, munkakörökben.

Egy nemzetközi vizsgálat 28 ország adatait rögzítő statisztikája szerint, a megfelelő korcsoportokban — százalékos aránnyal számolva — egyedül Romániában alacsonyabb a felsőfokú oktatásban résztvevők száma, mint Magyarországon. Ugyanez a vizsgálat rögzíti a középfokú oktatásban részt vevők százalékos arányát is (szintén a megfelelő korcsoportokban). Magyarországon 69 százalékkal, a mezőny utolsó harmadában foglal helyet. Összehasonlításként néhány példa: Japán 93, Bulgária 90, Portugália 84, Dánia 83 és Ausztria 73 százalék.

Mindehhez tudni kell, hogy Magyarországon mindenki, aki az általános iskola elvégzése után továbbtanul — akár szakmunkásképzőben, akár valamilyen szakiskolában — középfokú oktatásnak számít. Legtöbbjük (40-42 százalékuk) a szakmunkásképzőket választja, s vaimi kevés a reményük, hogy tanulmányaikat felsőfokon — egyetemeken, illetve főiskolákon — folytathatják. Mintegy 30 százalékuk a különböző szakközépfokú oktatást választja, s ők a gimnazistáknál jóval esélytelenebbül tartolnak a felsőfokú oktatási intézmények felé.

Különösebb magyarázkodás nélkül is érthető tehát az imént említett nemzetközi — egyébként az UNESCO által készített — statisztika: vagyis az, hogy miért szorulunk egy 28 országnyi mezőnyben az utolsó előtti helyre a felsőfokú oktatásban résztvevők arányát illetően.

És most menjünk még lejjebb az „iskolahierarchiában”. Az általános iskoláról többnyire csak azt hallani, hogy sokan — az elfogadhatónál jóval többen — nem végzik el a kötelező nyolc osztályt. Még azt is hallani, hogy a ma foglalkoztatott fizikai munkavállalók meglepően nagy hányada — egyes források szerint mintegy 40, más források szerint huszonvalahány százaléka — a szó valódi értelmében vett elemi iskolai végzettség nélkül dolgozik. Arról már sokkal kevesebb szó esik, hogy évről évre — és nem jelentéktelen arányban — nő azok száma, akik az általános iskola után valamilyen szakmát tanulnak. S hogy minden munkaerő-prognózis azt jósolja: a szakképzett emberek (munkavállalók) aránya szükségképpen és rohamosan növe-

szik majd — már középtávon is! — a segéd és betanított munkásokhoz képest.

De mi lesz ezekkel a szakmunkásokkal? Mire készüljenek, minek tanuljanak?

A Központi Statisztikai Hivatal rendszeresen rögzíti az állami iparban végzett munka technikai jellemzőit. Legutóbbi elemzésükből kiderül, hogy 1977 óta — amikor igazi gépi munkát a munkások mindössze 25-27 százaléka, automatizált munkát pedig csak 4 százaléka végzett; s a fizikai munkások fele sem géppel, sem gépen nem dolgozott! — a helyzet úgyszólván semmit nem változott. A gépésítésben, az automatizálásban, a géppel dolgozók arányának növelésében — egyszóval: a műszaki fejlesztésben — rejlik intenzifikálási tartalékok kihasználatlanság.

De hát a műszaki fejlesztés felgyorsítása nem csupán elhatározás, hanem mindenekelőtt pénz kérdése (is)! Egyetlen szélsőséges, ám jellemző példa: közismert a magyar telefonhálózat — nemcsak a világ, s nemcsak az európai színvonalhoz, de saját gazdasági és társadalmi fejlettségünkhöz viszonyított — elmaradottsága. Ennek oka, hogy soha nem jutott elegendő pénz az infrastruktúra, s ezen belül a telefonhálózat megfelelő fejlesztésére. A posta szakemberei azonban bevallják, hogy ha például nagy hirtelenjében megkapták azt a mintegy 160 milliárd forintot, ami a telefonhálózat korszerűsítéséhez nélkülözhetetlen, e hatalmas összeggel évekig nem tudnának mit kezdeni. Azért sem, mert nincs megfelelően képzett szakembergárdájuk a korszerűsítéshez.

„És általában — írta Holtzer Lóránt, a Külgazdasági titár folyóirat egyik nemrég megjelent számában — a gépésítéstől és az automatizálástól függetlenül is igaz, hogy ha a munkaerő-állomány szakmai struktúrája fejlettebb a mindenkori termelés — tárgyi és szervezeti körülmények által meghatározott — színvonalánál, akkor ez a képzettségi tartalék a gazdasági fejlődés potenciális alapjává, forrásává válhat.”

Legyen szabad megismételni, hogy közhelyszerű megállapításaink egyike: mi, akik szellemi, jól képzett szakemberekben gazdag ország vagyunk, csakis olyan termékekkel erősíthetünk világszerte pozíciókat, amelyek nagy szellemi munkahánvadt tartalmaznak magas műszaki és szellemi színvonalat képviselnek.

Lassan itt az ideje, hogy firtassuk: kik azok, s hol vannak ők, akik képesek ilyen termékek gyártására?

Vértés Csaba

Amíg az édesanya dolgozik...

Gyermekmegőrző a Tejjipari Vállalatnál

A nyári hónapok természetes velejárója az üzemekben, vállalatoknál a szabadságolás, ezért szerveznek át munkafolyamatokat, brigádbeosztásokat. Van olyan hely, ahol leállnak munkagépek, s nem ritka, hogy — közös megegyezés alapján — egy egész üzem, „vakációzik”. Akár így, akár úgy, tény, hogy a mostani időszakban valamennyi munkahelyen számolni kell az egy-két-többhetes dolgozói távollétekkel. Senki nem mondja, hogy ez baj, viszont a vezetők a megmondható, mi mindent kell végiggondolni, hogy a termelést a biztosan csökkenő létszám ellenére is biztonságosabbá tegyék.

A Csongrád megyei Tejjipari Vállalat főmérnöke, Szép Ferenc mondta, évek óta visszatérő problémájuk volt, hogy az amúgy is munkaerőhiánnyal küszködő munkahelyeken sorozatosan kényszerültek kiadni a gyermek gondozása miatt igényelt „évi rendes” mellett a fizetés nélküli szabadságokat. A tejjiparban pedig gyakori, hogy egy üzemben több házaspár is dolgozik, így érthetően egyszerre két munkaerővel lett egy időre kevesebb, vagy pedig két elégedetlen dolgozóval több, ha például ugyanezek mielt felváltva veszik ki a szabadságukat. Csápenszky István igazgató szerint a vállalat vezetése mérlegelte, hogy sem a dolgozónak, sem a vállalatnak nem ez a legelőnyösebb megoldás, már csak azért sem, mert nem biztos, hogy ilyenkor a dolgozó igazán kipihen magát, ezért gondolkodtak kiegészítő megoldáson. Ez pedig a vállalati szakszervezeti bizottság és a KISZ-szervezet javaslata alapján megszületett gyermekmegőrző lett. Lehetne nyári vállalati óvodának nevezni — mondja Kudik Jánosné szb-titkár —, de az igazsághoz tartozik, hogy a reggeltől délutánig „üzemelő” gyermekfoglalkoztatásban háromévestől tízéves iskolásig minden korosztályú gyerek megtalálható. „Megőrzik”, amíg az édesanya dolgozik — mert természetes, hogy a vállalati dolgozók gyermekeit fogadja a július-augusztusban szervezett intézmény.

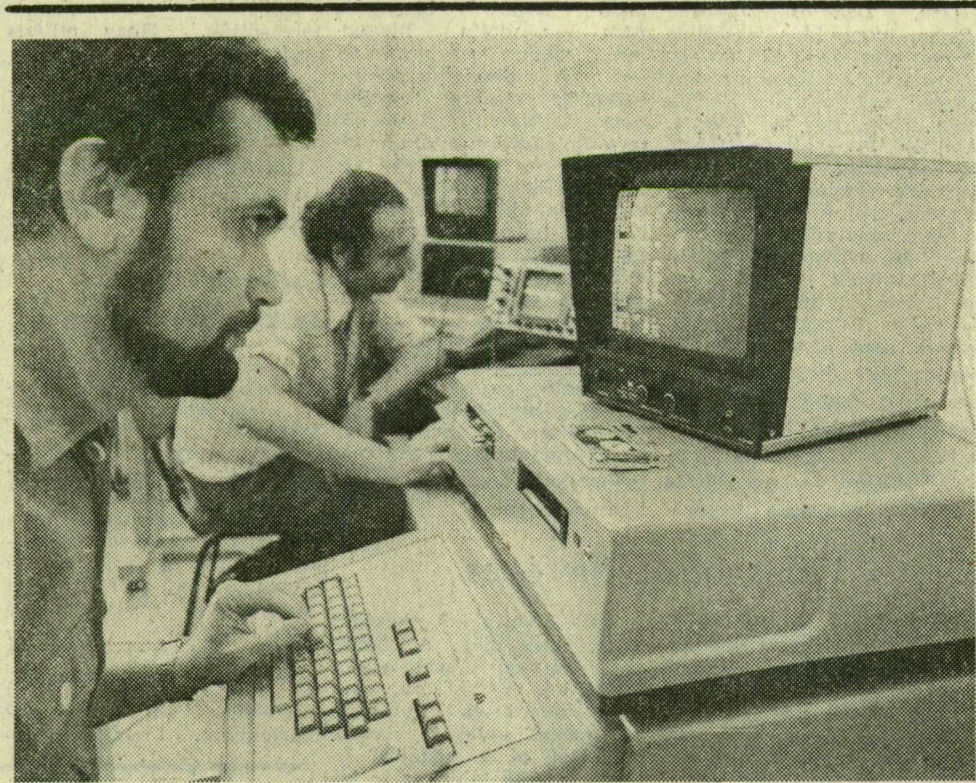
A kísérlet tavaly kezdődött, az idén már azt mondhatják, nem kísérlet — bevált rendszer. Jelenleg a szegedi üzemben huszonegy gyereknek biztosítanak szakképzett óvónők segítségével felügyeletet. S az egykori biciklitárolóból átalakított ifjúsági klubban és a szakszervezeti irodában — az egészségügyi követelményeknek megfelelő módon — berendezett megőrzőben kényelmes helyük van a gyerekeknek. A helyiség — hála a jó időnek, természetesen csak a félére keret, vagy ha tetszik, háttér, mert az üzemi dolgozók társadalmi munkájával kialakított játszótéren a hintánál, a homokozóban, vagy a sportpályán nyugodt körülmények közt szórakozhatnak a gyerekek.

Az intézkedés népszerűségét bizonyítja, hogy már túljelentkezéssel is kellett számolni a vezetésnek, s

azon kell törni a fejüket, hogy jövőre hogyan fogadjanak több jelentkezőt. Egy viszont már biztos: a KISZ-fiatalok vállalták, hogy a gyerekek számára kis pancsolómedencét építenek a következő nyárra.

„Műszak vége a szegedi üzemben. A hazainduló anyukák némelyike a porta előtt betér a szemben levő ajtón, s nemskára másodmagával jön ki, s igyekszik a buszmegállóba. Gyermek a műszak alatt biztonságban volt — állapíthatja meg elégedetten. Ugyanezt teszi az igazgató is: könnyebben boldogulnak az egyébként elengedhetetlen szabadságokkal, kevesebb a gond, nyugodtabbak a dolgozók. Ezt pedig nem lehet kifejezni még azokkal a költőségekkel sem, amibe a nyári óvoda-iskola-napközi berendezése, fenntartása került. Nekik megérte.

I. Zs.

A betegek leletei fontos adatokkal támasztják alá a gyógyító munkát. A laboratóriumok iránti igények növekedése nálunk is mindinkább sürgetővé tette a kornak megfelelő színvonal térhódítását, a munka gépesítését. A Híradástechnikai Szövetkezet foglalkozik a kórházi laboratóriumok automatizált rendszerének fejlesztésével. A szövetkezet mikroszámítógépei automatikus adatfelvételt, mérést, tárolást és leletkészítést „tudnak”: jelentősen megkönnyítik és gyorsítják a kórházak személyzetének munkáját, és fokozzák a vizsgálatok megbízhatóságát.

Megdől a lángoszlop

Folytatják az előkészületeket az égő gázkút oltására

A lobogó gázkúton olvadó vasszerkezetek megcsúsztak, s emiatt 25 fokkal megdől a láng, ami akadályozza, lassítja a munkát a Fűzsgyarmat melletti 14-es számú égő gázkútnál. A védekezés negyedik napján, szerda reggel jelentette az éjszakai őr-

szolgálat, hogy a gázfáklából erős fémes csattanásokat hallottak.

A védelem vezetőinek feltevézése szerint a 260 atmoszféra nyomású gáz felhajtó ereje, valamint a nagy meleg miatt mozdulhatott el a kút feje felé olvadozó fűrtorony-maradvány, s a sok tonna vas rácsúszott a kútfejre, megdöntötte a lángot. Ez nehezíti a mentést és az oltás előkészítését, hiszen így majd ferde állapotban kell felszerelni a kútra az új elzáró szerkezetet.

A fűzsgyarmati gázkútórés elfojtását irányító szakemberek a lehető legjobb megoldást keresik, s azt, hogy hogyan lehet ilyen körülmények közt balesetveszély nélkül végrehajtani az oltást. Egyébként a „kilövés” veszélye miatt a kútfejen levő vastömeg eltávolítása is megnehezült. Délután a néphadsereg páncélozott láncfalvas vontatói is munkába álltak, ezek a gépek húztak el újabb maradványokat a kútfejről. A védőruhás mentőosztag a nap folyamán öt méterre megközelítette a kütörtés helyét. Délben megindultak a szivattyúk, a tűz helyszínétől két és fél kilométerre folyó Berettyóból csatornánakon érkezik majd a víz az oltáshoz épített két víztározóba.

Gépsorok ázsiai országokba

Újabb lámpagyári technológiákat szállít több ázsiai országba az Egyesült Izzó. A közelmúltban született megállapodás az 1979-ben ugyancsak magyar közreműködéssel felépített indonéziai lámpagyár bővítésére. A dzsakartai üzem valamennyi gépsora két műszakban, normál lámpákat gyárt, s a termelés az idén futott fel. Most két újabb gépsort rendeltek, így a gyár kapacitása megkétszereződik. Jövőre már 30 millió lámpát, köztük fénycsövet, Krypton-lámpát és háztartási normál lámpát gyártanak. Azt is elhatározták, hogy egy üvegburagyárt is telepítenek 1983-84-ben, így módon bővítik a fénycsöveggyártást. Ehhez a vállalkozáshoz szintén a Tungstram segítségét kéri.

Az Egyesült Izzó meghatározó szerepet tölt be az egész térség fényforrás-iparjában, s nemcsak a gyártás-telepítésben vesz részt, hanem betanítja, kiképezi az ott dolgozó alkalmazottakat, sőt a gyár műszaki irányítását is vállalja.

Fejlesztés előtt áll az indiai Tungstram-gyár is. Ilyen üzemek Hyderabadban és Sonetpatban épültek, az előbbibe higanyózlámpagyártó gépsort, az utóbbiba speciális lámpatípusokat előállító berendezéseket szállít az év végéig az Egyesült Izzó.